

Asia: VN/32556/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi jätelain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Lausunto

5 b § Jätteeksi luokittelun päätyminen

-

137 § Muutoksenhaku

-

143 b § Tiedonsaantioikeus jätehuollon rekistereistä, tuottajarekisteristä, uusiomateriaalirekisteristä ja jätteiden ja sivuvirtojen tietoalustasta

Uusiomateriaaleja käytetään myös lannoitevalmisteina. Ruokavirasto ylläpitää lannoitevalmisteiden valmistuksessa käytettävistä ainesosista ainesosaluetteloa. Ainesosaluettelossa on ainesosaluokka 6 teollisuuden sivutuotteet, johon voidaan lisätä jätelain 5 a §:n nojalla sivutuoteluokittelun saaneita teollisuuden sivutuotteita, ja ainesosaluokka 7 jäteperäiset ainesosat, joiden jätteeksi päätyminen on luokiteltu jätelain 5 b §:n mukaisesti. Koska MMM:n asetuksessa (964/2023) on edellä mainittujen ainesosien ainesosaluetteloon lisäämisen ehtona jätelain mukainen päätös, Ruokavirasto katsoo, että maksuton pääsy uusiomateriaalirekisteriin lannoitelainsäädännön nojalla tehtävän valvonnan sujuvoittamisen kannalta on välttämätöntä ja se on huomioitava jätelainsäädännön muutoksessa. Ruokavirasto ehdottaa, että Ruokavirasto lisätään jätelain mukaiseksi valvontaviranomaiseksi, jolla on salassapitosäynnösten estämättä ja maksutta tiedonsaantioikeus uusiomateriaalirekisteriin lisätyistä materiaaleista.

147 a § Sivutuotteeksi luokittelua ja jätteeksi luokittelun päättymistä koskeva päätös

-

147 b § Hakemus sivutuotteeksi luokitteluun tai jätteeksi luokittelun päättymiseksi

-

147 c § Päätösharkinta ja päätöksen sisältö

147 d § Tuotteen vaatimuksenmukaisuuden varmistaminen

147 e § Päätöksen muuttaminen

Ruokavirasto pitää hyvänä sitä, että Ruokavirastolle on jätelakiin kirjattu yleistä etua valvovana viranomaisena mahdollisuus esittää lupa- ja valvontavirastolle muutosta päätökseen, jos alkuperäisen päätöksen jälkeen tulee ilmi seikkoja, jotka vaikuttavat olennaisesti 5 a tai 5 b §:ssä säädettyjen edellytysten täyttymiseen. Muutos edistää viranomaisten välistä yhteistyötä uusiomateriaalien vaatimustenmukaisuuden valvonnassa ja nopeuttaa päätöksentekoa vaatimustenvastaisuuksissa.

Ruokavirasto haluaa kuitenkin huomauttaa, että jätelain 24 a §:n mukainen määritelmä markkinavalvontaviranomaisista on puutteellinen. Lannoitevalmisteiden markkinavalvonnasta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016). Jätelain 24 a § ei kuitenkaan ole lannoitevalmisteiden valvontaa katsottu markkinavalvonnan säätelyn piiriin kuuluvaksi eikä lupa- ja valvontavirastoa ole veloitettu tämän perusteella ilmoittamaan Ruokavirastolle päätöksen muuttamista koskevan asian vireilletulosta. Ruokavirasto katsoo, että päätöksen muuttamista koskevan asian vireilletulo on oleellinen tieto niiden uusiomateriaalien osalta, jotka on tarkoitettu lannoitevalmistekäyttöön. Markkinoille saatettavien uusiomateriaaleista valmistettujen lannoitevalmisteiden on oltava turvallisia ja käyttötarkoitukseensa sopivia. Ruokavirasto esittää muutettavaksi 147 e §:ää siten, että lupa- ja valvontavirasto ilmoittaa päätöksen muuttamisesta myös Ruokavirastolle, jotta lannoitevalvonnasta vastaavat toimivaltaiset viranomaiset voivat tehdä tarvittavat toimenpiteet vaatimustenvastaisista uusiomateriaaleista valmistettujen lannoitevalmisteiden poistamiseksi markkinoilta.

147 f § Päätöksen peruuttaminen

Ruokavirasto pitää hyvänä sitä, että Ruokavirasto voi jätelakiin kirjattuna yleistä etua valvovana viranomaisena tehdä aloitteen lupa- ja valvontaviranomaiselle, jos alkuperäisen päätöksen jälkeen tulee ilmi, että päätös on perustunut virheellisiin tietoihin tai päätöksen lupaehtoja ei ole noudatettu tahi jätelain 5 a tai 5 b §:ssä säädetty edellytykset eivät täyty. Muutos edistää viranomaisten välistä yhteistyötä uusiomateriaalien vaatimustenmukaisuuden valvonnassa ja nopeuttaa päätöksentekoa vaatimustenvastaisuuksissa.

Ruokavirasto haluaa kuitenkin huomauttaa, että jätelain 24 a §:n mukainen määritelmä markkinavalvontaviranomaisista on puutteellinen. Lannoitevalmisteiden markkinavalvonnasta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016). Jätelain 24 a § ei kuitenkaan ole lannoitevalmisteiden valvontaa katsottu markkinavalvonnan säätelyn piiriin kuuluvaksi eikä lupa- ja valvontavirastoa ole veloitettu tämän perusteella ilmoittamaan Ruokavirastolle päätöksen peruuttamista koskevan asian vireilletulosta. Ruokavirasto katsoo, että päätöksen peruuttamista koskevan asian vireilletulo on oleellinen tieto niiden uusiomateriaalien osalta, jotka on tarkoitettu lannoitevalmistekäyttöön. Markkinoille saatettavien uusiomateriaaleista

valmistettujen lannoitevalmisteiden on oltava turvallisia ja käyttötarkoitukseensa sopivia. Ruokavirasto esittää muutettavaksi 147 f §:ää siten, että lupa- ja valvontavirasto ilmoittaa päätöksen peruuttamisesta myös Ruokavirastolle, jotta lannoitevalvonnasta vastaavat toimivaltaiset viranomaiset voivat tehdä tarvittavat toimenpiteet vaatimustenvastaisista uusiomateriaaleista valmistettujen lannoitevalmisteiden poistamiseksi markkinoilta.

147 g § Päätöksen suhde myöhempään sääntelyyn

-

147 h § Valitusoikeus sivutuotetta tai jätteen luokittelun päättymistä koskevassa asiassa

Ruokavirasto pitää hyvä sitä, että jätelakiin sisällytetään Ruokavirastolle yleistä etua valvovana viranomaisena valitusoikeus sivutuotetta tai jätteen luokittelun päättymistä koskevissa asioissa. Valitusoikeus mahdollistaa Ruokaviraston puuttumisen päätöksiin, jotka ovat perustuneet virheelliseen tai puutteelliseen tietoon niiden uusiomateriaalien osalta, jotka kuuluvat myös lannoitelainsäädännön soveltamisalaan.

147 i § Uusiomateriaalirekisteri

-

47 b § Sivutuotteeksi luokittelemista tai jätteen luokittelun päättymistä koskevan asian ratkaiseminen jätelain mukaisessa menettelyssä

-

Muuta huomioon otettavaa

Jätelain viranomaisia koskevaa termistöä tulee selkeyttää. Ruokavirasto on mainittu yleistä etua valvovana viranomaisena jätelain muutosehdotusta koskevan 147 e §:n perustelumuistiossa. Ruokavirasto katsoo, että termi yleistä etua valvovana viranomaisena on epätarkka eikä sitä ole määritelty laissa. Lainsäädäntöä toimeenpantaessa on riski, että perustelumuistion 147 e §:ää tarkentavaa kohtaa ei huomioida ja Ruokaviraston toimivalta ei toteudu päätöksen muuttamisen tai peruuttamisen tahi valitusosoituksen osalta aiotulla tavalla.

Lisäksi Ruokavirasto haluaa huomauttaa, että jätelain 24 a §:n mukainen markkinavalvontaviranomaisia koskeva rajaus ei ole markkinavalvontalainsäädännön mukainen. Jätelakiin ehdotettu tiedonsaantia koskeva rajaus vaikeuttaa vaatimustenvastaisista uusiomateriaaleista valmistettujen tuotteiden poistamista markkinoilta eikä näin ollen edistä eri viranomaistahojen välistä tehokasta yhteistyötä lainsäädännön vastaisessa toiminnassa.

Torniainen Merja

Ruokavirasto - Kasvintuotannon osasto/Kasvinterveys- ja lannoiteyksikkö